

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

saksa

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Swipe to change

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?**Itävalta****1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet****1.1 Kansalliset säännöt**

Itävallan **kansainvälinen yksityisoikeus** on kodifioitu. Perussäädös on kansainvälistä yksityisoikeutta koskeva laki (*Gesetz über das internationale Privatrecht*), joka on annettu 15. kesäkuuta 1978, Itävallan säädöskokoelma BGBl. N:o 304/1978. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain lisäksi sovelletaan seuraavia lainvalintasäännöksiä:

maaliskuun 8. päivänä 1979 annetun kuluttajansuojalain 13a § (*Konsumentenschutzgesetz – KSchG*), BGBl. N:o 140/1979

kiinteistöjen osa-aikaisen käyttöoikeuden saantoa koskevan lain 11 § (*Teilzeitnutzungsgesetz – TNG*), BGBl. I, N:o 32/1997

jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta annetun direktiivin 93/7/ETY saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä annetun lain 20 § (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), BGBl. I, N:o 67/1998

radioaktiivisuuden aiheuttamia vahinkoja koskevasta siviilioikeudellisesta vastuusta annetun lain 23 § (*Atomhaftungsgesetz 1999 – AtomHG 1999*), BGBl. I, N:o 170/1998

selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä annetun lain 16 ja 18 § (*Finalitätsgesetz*), BGBl. I, N:o 98/2001

maksukyvttömyyslain (*Insolvenzordnung*) 221–235 §.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 53 §:n mukaan laki ei vaikuta kansainvälisiin sopimuksiin, koska ne ovat normihierarkiassa sen – ja muiden kansallisten lainvalintasääntöjen – edellä. Itävalta on osapuolena seuraavissa lainvalintasäännöksiä sisältävissä kansainvälisissä **yleissopimuksissa**:

Haagissa 24. lokakuuta 1956 tehty yleissopimus lasten elatusapuun sovellettavasta laista

Haagissa 5. lokakuuta 1961 tehty yleissopimus alaikäisten suojelun suhteen toimivaltaisista viranomaisista ja sovellettavasta lainsäädännöstä

Haagissa 5. lokakuuta 1961 tehty yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevasta lakiristiriidoista

Haagissa 4. toukokuuta 1971 tehty yleissopimus tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista

väestökirjanpidon yhdenmukaistamiseksi toimivassa kansainvälisessä komiteassa (CIEC) 20. syyskuuta 1970 tehty yleissopimus laillistamisesta avioliiton kautta

Haagissa 19. lokakuuta 1996 tehty yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa

Haagissa 13. tammikuuta 2000 tehty yleissopimus aikuisten kansainvälisestä suojelusta

Haagissa 23. marraskuuta 2007 tehty pöytäkirja elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Seuraavat kahdenväliset sopimukset sisältävät lainvalintasäännöksiä:

ystävyyssuhteista ja asettautumisoikeudesta 9. syyskuuta 1959 Itävallan tasavallan ja Iranin keisarikunnan välillä tehty sopimus

keskinäisestä oikeusavusta 16. joulukuuta 1954 Jugoslavian federatiivisen kansantasavallan ja Itävallan tasavallan välillä tehty sopimus

keskinäisistä suhteista siviilioikeudellisissa asioissa ja asiakirja-aineistosta 11. joulukuuta 1963 Itävallan tasavallan ja Puolan kansantasavallan välillä tehty sopimus.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen**2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan**

Vieraan valtion lakia on sovellettava viran puolesta samalla tavoin kuin kyseisessä valtiossa (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 3 §).

2.2 Renvoi

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 5 §:n mukaan takaisin- ja edelleenviittausta on noudatettava, ellei viitata nimenomaisesti toisen valtion aineelliseen oikeuteen. Jos vieraan valtion laissa viitataan takaisin Itävallan lakiin, sovelletaan Itävallan lakia. Jos vieraan valtion laissa viitataan lakiin, johon on jo viitattu, sovelletaan ensiksi viitattua lakia.

2.3 Liittymän muuttuminen

Tiettyyn oikeusjärjestelmään liittymistä koskevien ehtojen muuttamisella jälkikäteen ei ole vaikutusta jo ratkaistuun asiaan (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 7 §). Jo ratkaistuun asiaan sovellettava laki on periaatteessa asian käsitelyhetkellä sovellettu laki. Vielä ratkaisemattomaan asiaan sovellettava laki on tuomion antamishetkellä sovellettava laki.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Viitattua lakia ei sovelleta, jos sen soveltaminen olisi vastoin Itävallan oikeusjärjestelmän peruseriaatteita (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 6 §). Itävallan lainsäädäntöön sisältyy ensisijaisesti pakottavia säännöksiä (*Eingriffsnormen*), joita tulee soveltaa kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksistä riippumatta. Osa niistä kuuluu ensisijaisesti pakottavien säännösten ryhmään sanamuotonsa vuoksi, osa taas enemmänkin tarkoituksensa vuoksi.

Kansainvälisesti pakottavia säännöksiä ovat muun muassa työsopimusoikeutta koskevan lain mukauttamisesta annetun lain (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz – AVRAG*) 7, 7a ja 7b §, joiden mukaan työntekijät ovat Itävallassa oikeutettuja sovellettavasta laista riippumatta vähintään työehtosopimuksen mukaiseen palkkaan ja vähimmäislomapäiviin. Toinen kansainvälisesti pakottava säännös on kuluttajansuojalain 13a §:n 2 momentti, jonka mukaan kuluttajansuojalain 6 §:ää (kiellettyistä sopimusehdoista), siviililain 864a §:ää (epätavallisten määräysten pätevydestä vakiosopimusehdoissa

ja sopimuslomakkeissa) ja siviililain 879 §:n 3 momenttia (selvästi kohtuuttomien ehtojen pätemättömyydestä vakiosopimusehdoissa ja sopimuslomakkeissa kuluttajien suojaamiseksi) on sovellettava sopimukseen sovellettavasta laista riippumatta silloin, kun sopimus on tehty osana Itävallassa toimivan yrityksen toimintaa. Samankaltainen kansainvälisesti pakottava säännös on kiinteistöjen osa-aikaisen käyttöoikeuden saantoa koskevan lain 11 §:n 2 momentti.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Vieraan valtion lain sisältö on selvitettävä viran puolesta. Tässä tehtävässä tuomioistuin voi nojautua osapuolten yhteistyöhön, oikeusministeriön toimittamiin tietoihin tai asiantuntijoiden lausuntoihin. Jos vieraan valtion lain sisältöä ei voida kuitenkaan selvittää kohtuullisessa ajassa, sovelletaan Itävallan lakia (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 4 §).

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I, EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6) soveltamisalaa kuulumattomia sopimusvelvoitteita on arvioitava sen lainsäädännön mukaan, jonka osapuolet ovat nimenomaisesti tai kiistattomasti valinneet. Jos lainvalintaa ei ole suoritettu, sovelletaan sen maan lainsäädäntöä, jossa sopimukselle luonteenomaisesti suorituksesta vastaavalla osapuolella on vakituinen asuinpaikka tai toimipaikka (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 35 §).

Kuluttajasopimukseen sovelletaan erityisiä lainvalintasäännöksiä. Kuluttajansuojalain 13a §:n 1 momentilla on pantu täytäntöön useiden kuluttajansuojadirektiivin lainvalintasäännökset. Lainvalintamahdollisuutta on rajoitettu ennen kaikkea kuluttajien suojaamiseksi. Myös kiinteistöjen osa-aikaisen käyttöoikeuden saantoa koskevan lain 11 §:n 1 momenttiin sisältyy lainvalintamahdollisuuden rajoittamista koskeva säännös.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 864/2007 (Rooma II, EUVL L 199, 31.7.2007, s. 40) soveltamisalaa kuulumattomia sopimukseen perustumattomia korvausvaateita on arvioitava sen lainsäädännön mukaan, jonka osapuolet ovat nimenomaisesti tai kiistattomasti valinneet. Jos lainvalintaa ei ole suoritettu, arviointi on tehtävä sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa korvausvaateen aiheuttanut menettely tapahtui. Jos osapuolilla on kuitenkin vahvempi liittymä tiettyyn toiseen valtioon, sovelletaan kyseisen valtion lakia (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 48 §).

Tässä lainvalintasäännössä määritetään laki, jota sovelletaan selvitetessä korvausvelvollisuuden syntyminen, korvausvelvollinen ja korvausmäärä. Siinä säädetään myös vahingonkäräjän myötävaikutuksesta vahingon aiheutumiseen, vahingonkäräjän mahdollisuudesta hakea korvausta suoraan vakuutusenantajalta sekä korvausvaateiden vanhentumisesta.

Sellaisista **liikenneonnettomuuksista**, jotka kuuluvat tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista Haagissa 4. toukokuuta 1971 tehdyn yleissopimuksen soveltamisalaa, johtuvien korvausvaateiden osalta liittymä määräytyy kyseisen yleissopimuksen mukaan.

Sopimukseen perustumattomat korvausvaateet vahingoista, jotka ovat aiheutuneet Itävallassa **ionisoivasta säteilystä**, on ratkaistava vahingonkäräjän vaatimuksesta Itävallan lain mukaisesti (radioaktiivisuuden aiheuttamia vahinkoja koskevasta siviilioikeudellisesta vastuusta annetun AtomHG 1999 -lain 23 §:n 1 momentti). Jos ionisoivasta säteilystä aiheutunut vahinko on tapahtunut toisessa valtiossa ja jos korvausvaade on arvioitava Itävallan lain mukaan, vahingot on korvattava vain siinä tapauksessa ja siihen määrään asti, mihin vahingonkäräjä on oikeutettu myös henkilöstatuutin mukaan (AtomHG 1999 -lain 23 §:n 2 momentti).

Rooma II -asetuksessa säädetään siitä, mitä lakia sovelletaan **asianhuoltoon** tai **perusteettomasta edusta johtuviin vaateisiin**.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Henkilöoikeudellisiin kysymyksiin sovellettava laki eli **henkilöstatuutti** on sen valtion lainsäädäntö, jonka kansalainen asianomainen henkilö on. Jos henkilöllä on useamman kuin yhden valtion kansalaisuus, noudatetaan sen valtion lainsäädäntöä, johon henkilöllä on läheisin yhteys. Itävallan kansalaisuus on kuitenkin aina ratkaisevassa asemassa. Pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden osalta henkilöstatuuttina on sen valtion lainsäädäntö, jossa heillä on vakituinen asuinpaikka (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 9 §).

Henkilön oikeus käyttää **nimeä** on arvioitava hänen henkilöstatuuttinsa mukaan riippumatta nimen käyttöönottoperusteesta (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 13 §).

Esimerkiksi avioliiton kautta saadun nimen käyttö määräytyy näin ollen aviosäännösten sijasta nimisäännösten perusteella. Nimen käytöstä päättämisen muotovaatimukseen sovelletaan kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 8 §:n yleistä muotosäännöstä (sen mukaan oikeustoimen muoto määräytyy oikeustoimeen sovellettavan lainsäädännön perusteella; riittävän edellytyksenä on tällöin sen valtion muotosäännösten noudattaminen, jossa oikeustoimi on suoritettu.) Oikeuskäytännön mukaan aiemman henkilöstatuutin mukaisesti käyttöön otettu nimi ei vaihdu pelkällä henkilöstatuutin (kansalaisuuden) vaihtumisella.

Henkilön **oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus** on arvioitava myös hänen henkilöstatuuttinsa mukaan (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 12 §). Tähän lainvalintasääntöön sisältyvät esimerkiksi mielisairaudesta johtuvat oikeustoimikelpoisuuden rajoitukset, mutta se ei kata avioitumiskelpoisuuden arviointia. Jos henkilö on saavuttanut täysi-ikäisyyden, hän myös pysyy täysi-ikäisenä, vaikka hän ei uuden henkilöstatuuttinsa mukaan vielä olisi sitä.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Avioliapsen aseman edellytyksiä ja niiden täyttymisen riitauttamista on arvioitava sen henkilöstatuutin mukaan, joka aviopuolisilla oli lapsen syntyessä tai avioliiton purkaantuessa, jos avioliitto on purettu ennen lapsen syntymää. Jos aviopuolisilla on eri henkilöstatuutti, noudatetaan sitä henkilöstatuuttia, joka lapsella oli syntyessään. Tämän lainvalintasäännön soveltamisalaa kuuluvat myös aviomiehen isysolettama, syy avioliapsen aseman riitauttamiselle ja riitauttamiseen oikeutettujen henkilöiden määrittely sekä riitauttamisen määrääjat.

Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen aseman **laillistamisen** (julkisvallan toimenpitein, ei lapsen syntymän jälkeen tapahtuvan avioitumisen kautta) edellytykset määräytyvät lapsen isän henkilöstatuutin mukaan (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 23 §).

Laillistamista avioliiton kautta koskevan yleissopimuksen mukaan vanhempien avioliiton solmimiseen perustuva avioliapsen aseman laillistaminen on pätevä, jos se on pätevä myös lapsen isän tai äidin kotimaan lain mukaan.

Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen **isyysvahvistamista ja tunnustamista** koskevat edellytykset määräytyvät lapsen syntymähetken henkilöstatuutin mukaan. Lapsella myöhemmin olevaa henkilöstatuuttia sovelletaan siinä tapauksessa, että isyyden vahvistaminen tai tunnustaminen on mahdollista sen mukaan, muttei syntymähetken henkilöstatuuttia sovellettaessa. Sitä lainsäädäntöä, jonka nojalla isyys vahvistetaan tai tunnustetaan, sovelletaan myös näiden oikeustoimien riitauttamiseen (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 25 §).

Vanhempien ja lapsen välinen suhde: Avioliapsen aseman ja lapsen aseman laillistamisen sekä lapsen aviottomuuden **vaikutukset** määräytyvät lapsen henkilöstatuutin mukaan. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 24 ja 25 § kattavat kysymykset, jotka koskevat lapsen hoitoa ja kasvatusta, hänen omaisuutensa hallintoa ja käyttöä, jommankumman tai molempien vanhempien toimimista lapsen oikeudellisina edustajina (myös vaatimusta viranomaisen myöntämästä luvasta tiettyjä edustamistoimia varten), aviolaisten osalta huoltajuudesta sopimista avioeron jälkeen sekä puolisoiden elatusapuvaateita. Näiden lainkohtien kattamista kysymyksistä määrätään suurelta osin Haagin vuoden 1961 lastensuojelusopimuksessa ja myös alaikäisten suojelua

koskevassa Haagin yleissopimuksessa siellä, missä se on (yhä) voimassa (koskee Turkia ja Macaota). Asianomaisten viranomaisten on sovellettava oman maansa lainsäädäntöä alaikäisten suojelua koskeviin toimenpiteisiin. Toimivaltaisia ovat yleensä oleskeluvaltion viranomaiset.

Vanhemmuutta koskevissa kysymyksissä sovellettavan lain ratkaisee henkilöstatuutti tietynä ajankohtana. Sen sijaan vanhempien ja lapsen väliseen suhteeseen sovelletaan lapsen senhetkistä henkilöstatuuttia. Jos henkilöstatuutti vaihtuu, vanhempien ja lasten välistä suhdetta arvioidaan statuutin vaihtumisen jälkeen uuden henkilöstatuutin mukaan (liittymän ja kansalaisuuden vaihtuminen).

Oikeuskäytännössä on toistuvasti jätetty soveltamatta vieraiden valtioiden huoltajuussäännöksiä siksi, että ne katsotaan **oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisiksi**, mikäli niissä ei oteta huomioon lapsen etua.

3.4.2 Adoptio

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 26 §:n mukaan lapsen adoptiota ja adoption lakkaamista koskevat edellytykset määräytyvät adoptiovanhempien henkilöstatuutin perusteella. Lisäksi lapsen henkilöstatuutti on ratkaiseva, mutta alaikäisten lasten kohdalla vain siltä osin kuin siinä määrätään lapsen tai sellaisen kolmannen henkilön suostumuksesta, johon lapsi on perheoikeudellisessa suhteessa. Lapsen adoptioon sovellettavia kriteerejä ovat adoptiovanhempien ikä, adoptiovanhempien ja adoptoitavan lapsen välinen ikäero, kysymys siitä, missä tapauksissa adoptiovanhempien omien lasten olemassaolo estää adoption sekä suostumuksen antamista koskevat edellytykset mukaan luettuna mahdollisuus adoption vahvistamiseen viranomaisen ratkaisulla silloin, kun suostumusta ei anneta.

Lapsen adoption vaikutuksia tulee arvioida adoptiovanhempien henkilöstatuutin mukaan. Jos adoptiovanhemmat ovat avioliitossa, arviointi on kuitenkin suoritettava sen lain mukaan, jota on sovellettava avioliiton henkilökohtaisiin oikeusvaikutuksiin. Aviopuolison kuoltua on sovellettava jälkeensä jääneen puolison henkilöstatuuttia.

Adoption vaikutukset perintöoikeuteen määräytyvät adoptiolainsäädännön sijasta perintöoikeuden mukaan.

Lapsen adoptio itsessään on loppuun saatu tapahtuma, joka ei muutu henkilöstatuutin tai liittymän muuttuessa. Lapsen adoptointi muodostaa pysyvän oikeussuhteen. Näin ollen adoption vaikutuksiin sovellettava lainsäädäntö voi vaihtua adoptiovanhemman henkilöstatuutin mukaan.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Itävallassa solmittavan **avioliiton muotovaatimukset** määräytyvät Itävallan lain mukaan, ja ulkomailla solmittavan avioliiton muotovaatimuksiin sovelletaan kummankin kihlakumppanin henkilöstatuuttia; muotovaatimukset täyttyvät kuitenkin silloin, kun noudatetaan sen maan lainsäädäntöä, jossa avioliitto solmitaan (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 16 §). Viittaus avioliiton solmimiseen lainsäädännön soveltamiseen on rajoitettu aineellisoikeudellisten säännösten soveltamiseen, minkä vuoksi paikallisessa laissa olevaa takaisin- tai edelleenviittausta ei oteta huomioon (poikkeus kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 5 §:stä).

Avioliiton solmimisedellytykset ja **mitätöinti** perusteet sekä avioliiton **purkamisen** edellytykset (eri asia kuin avioeron edellytykset) on arvioitava kummankin kihlakumppanin osalta tämän henkilöstatuutin mukaan (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 17 §). Jos toisen tai kummankin kihlakumppanin henkilöstatuutin mukaan sovellettavassa lainsäädännössä ei säädetä toisen tai kummankin kihlakumppanin sukupuolen vuoksi oikeudesta avioliittoon, avioliiton ehdot määräytyvät sen valtion lain mukaan, jossa avioliitto solmitaan.

Tämä lainvalintasääntö sisältää kaikki avioliiton solmimisen aineelliset edellytykset, jotka koskevat muun muassa vähimmäisikää, esteettömyyttä sekä suostumuksen antamista ja sen korvaamista.

Avioliiton henkilökohtaisia oikeusvaikutuksia arvioidaan kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 18 §:n mukaan aviopuolisoiden yhteisen henkilöstatuutin mukaisesti. Tällaisen puuttuessa sovelletaan viimeisintä yhteistä henkilöstatuuttia, jos toinen puolisoista on sen säilyttänyt. Muussa tapauksessa vaikutuksia arvioidaan sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa aviopuolisot tavallisesti asuvat. Jos tällaista asuinpaikkaa ei ole, sovelletaan sen valtion lakia, jossa molemmilla puolisoilla oli viimeksi vakituinen asuinpaikka, jos toinen puolisoista on sen säilyttänyt.

Tämän lainvalintasäännön soveltamisalaan kuuluvat myös velvollisuus avioliitteen yhteiselämään, yhteiseen kotipaikkaan, tukemisvelvollisuus sekä aviopuolisoiden oikeus elatukseen. Sääntöä ei sovelleta kuitenkaan oikeuteen käyttää aviopuolison sukunimeä tai avioliiton varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin. Sovellettava lainsäädäntö voi vaihtua liittymää koskevan asiantilan muuttuessa.

3.5.2 Avioliitto ja muu parisuhde

Rekisteröityjä parisuhteita koskevalla lailla (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) kansainvälistä yksityisoikeutta koskevaan lakiin lisättiin 27a–27d §.

Parisuhteen rekisteröimisedellytyksiin (ja muotovaatimuksiin), mitätöintiin ja puutteellisista perusteista johtuvaan purkamiseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa parisuhde rekisteröitiin (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 27a §).

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 27b §:n mukaan **rekisteröidyn parisuhteen henkilökohtaisia vaikutuksia** arvioidaan sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa rekisteröidyillä kumppaneilla on yhteinen vakituinen asuinpaikka. Jos tällaista asuinpaikkaa ei ole, sovelletaan sen valtion lakia, jossa kumppaneilla oli viimeksi vakituinen asuinpaikka, jos toinen heistä on sen säilyttänyt. Jos asuinpaikan lainsäädäntöä ei voida soveltaa tai jos siinä ei säädetä henkilökohtaisista oikeusvaikutuksista, sovelletaan rekisteröityjen kumppanien yhteistä henkilöstatuuttia. Tällaisen puuttuessa sovelletaan viimeisintä yhteistä henkilöstatuuttia, jos toinen kumppaneista on sen säilyttänyt. Muutoin sovelletaan Itävallan lainsäädäntöä. Näin menetellään myös, jos henkilöstatuutilla ei säännellä rekisteröidyn parisuhteen henkilökohtaisia oikeusvaikutuksia.

Rekisteröidyn parisuhteen **varallisuussuhteisiin** sovelletaan sitä lainsäädäntöä, jossa määrätään 29. tammikuuta 2019 alkaen sovellettavan **rekisteröityjen parisuhteiden varallisuussuhteita koskevista asioista annetun asetuksen (EU) 2016/1104** soveltamisesta.

Rekisteröidyn parisuhteen **purkamiseen** muuten kuin puutteellisten perusteiden vuoksi sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa rekisteröidyillä kumppaneilla on purkamisajankohtana yhteinen vakituinen asuinpaikka. Jos tällaista asuinpaikkaa ei ole, sovelletaan sen valtion lakia, jossa kumppaneilla oli viimeksi yhteinen vakituinen asuinpaikka, jos toinen heistä on sen säilyttänyt. Jos asuinpaikan lainsäädäntöä ei voida soveltaa tai jos rekisteröityä parisuhdetta ei voida purkaa esitettyjen seikkojen perusteella, sovelletaan rekisteröityjen kumppanien yhteistä henkilöstatuuttia. Tällaisen puuttuessa sovelletaan viimeisintä yhteistä henkilöstatuuttia, jos toinen kumppaneista on sen säilyttänyt. Muutoin sovelletaan Itävallan lainsäädäntöä. Näin menetellään myös, jos henkilöstatuutissa ei sallita rekisteröidyn parisuhteen purkamista esitettyjen seikkojen perusteella.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Sellaisiin **avioeroon** liittyviin seikkoihin, joista ei säädetä Rooma III -asetuksessa (tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla 20 päivänä joulukuuta 2010 annettu neuvoston asetus (EU) N:o 1259/2010, EUVL L 343, 29.12.2010, s. 10) (avioeron varallisuusvaikutukset), sovelletaan kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 20 §:n mukaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka mukaan avioliiton henkilökohtaiset oikeusvaikutukset määräytyvät. Ratkaisevaa on tällöin avioeron ajankohta, siksi viittausta ei voida muuttaa.

Aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan sitä lainsäädäntöä, jossa määrätään 29. tammikuuta 2019 alkaen sovellettavan **aviovarallisuussuhteita koskevista asioista annetun asetuksen (EU) 2016/1103** soveltamisesta.

Asumuserosta ei ole säännöksiä Itävallan lainsäädännössä. Siltä osin kuin asumuserosta ei ole säädetty Rooma III -asetuksessa, sitä arvioidaan läheisimmän liittymän perusteella kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 1 §:n mukaan. Läheisintä liittymää koskeva oikeuskäytäntö vastaisi todennäköisesti kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 20 §:ää.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (EUVL L 7, s. 1) viitataan elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehtyyn Haagin pöytäkirjaan. Ensimmäisessä sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusapuun oikeutetulla henkilöllä on vakituinen asuinpaikka (sitä täydentävät suuntaus tuomioistuinvallion lakiin, erityiset liittymät, puolustuslauseke ”yllättäviä” vaatimuksia vastaan ja – hyvin rajoittava – mahdollisuus valita sovellettava lainsäädäntö).

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan sitä lainsäädäntöä, jossa määrätään **aviovarallisuussuhteita koskevista asioista annetun asetuksen (EU) 2016/1103 (EuGüVO)** soveltamisesta (ks. edellä).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perinnöstä säädetään EU:n perintöasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta, EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107). Vanhoihin tapauksiin sovelletaan kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 28 §:ää, jonka mukaan sovellettava laki määräytyy perinnönjättäjään tämän kuolinhetkellä sovellettavan henkilöstatuutin mukaan. Tämä lainvalintasääntö kattoi periaatteessa myös vastuun kuolinpesän veloista ja perintösaannon. Jos kyseessä oli kuitenkin Itävallassa suoritettava jäämistömenettely, perintösaantoa ja vastuuta kuolinpesän veloista oli arvioitava Itävallan lain mukaan (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 28 §:n 2 momentti).

3.8 Kiinteä omaisuus

Aineelliseen omaisuuteen kohdistuvien oikeuksien (mm. omistusoikeus) **perustamiseen ja lakkaamiseen** sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa omaisuus sijaitsi oikeuden perustamiseen tai lakkaamiseen johtaneen oikeustoimen täytymisajankohtana. Omaisuuden oikeudellinen luonne ja siihen kohdistuvien oikeuksien sisältö on arvioitava omaisuuden sijaintivaltion lainsäädännön perusteella (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 31 §). Tämän lainvalintasäännön soveltamisala kattaa erityisesti omistusoikeuden, rasitteet (kiinnitykset), panttioikeuden, rakennusoikeuden, asunto-omaisuuden sekä myös kolmanteen osapuoleen nähden pätevän pidätysoikeuden ja omistuksen pidätyksen. Omistusoikeuden siirtämisen vaikutukset määräytyvät myös kyseisen lainsäädännön mukaan.

Omaisuuden sijaintipaikan muuttuminen ei vaikuta sovellettavaan lakiin, koska oikeuden syntyminen perustuu loppuun saatettuun oikeustoimeen.

Oikeuden perustamisesta aiheutuvat **vaikutukset** määräytyvät omaisuuden kulloisenkin sijaintipaikan mukaan. Tämä liittymä voi näin ollen vaihtua. Mainitun lainsäädännön mukaan arvioidaan muun muassa omistajan oikeussuojan ulottuvuus, oikeuden haltijan nautinto-oikeuden laajuus ja irtainta omaisuutta koskevan pantin realisointimahdollisuus ilman tuomioistuimen myötävaikutusta.

Liikennevälineisiin sovelletaan erityissäännöksiä (kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 33 §). Rekisteriin merkittyihin aluksiin ja ilma-aluksiin kohdistuvat esineoikeudet on arvioitava sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa rekisteriä pidetään. Rautatiekalustoon sovelletaan sen valtion lakia, jossa kalustoa käyttävän rautatieyhtiön pääkonttori sijaitsee. Ajoneuvon käytöstä aiheutuneita vahinkoja tai kustannuksia koskevien korvausvaateiden turvaamiseksi lain nojalla ja pakkoteitse perustettuihin panttioikeuksiin tai lainmukaisiin pidätysoikeuksiin sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa omaisuus sijaitsi korvausvaateen perusteena olevan teon täyttymishetkellä.

Myös **kiinteään omaisuuteen** sovelletaan erityissäännöksiä. Jos kiinteään omaisuuteen kohdistuvat oikeudet kuuluvat myös jonkin muun lainvalintasäännön soveltamisalaan (esimerkiksi aviovarallisuussuhteiden osalta), etusija on aineellisoikeudellisella viittauksella eli liittymällä omaisuuden sijaintivaltion lakiin.

Immateriaalioikeuksien osalta ei ole annettu lainvalintasääntöä. Aineellisoikeudellisesti niitä on arvioitava kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 1 §:n nojalla sen valtion lain mukaan, johon immateriaalioikeuksilla on läheisin yhteys. Arvopaperistettujen oikeuksien osalta tulee sovellettavaksi *lex cartae*. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 33 a §, jolla saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä rahoitusvakuusjärjestelyistä annetun direktiivin 2002/47/EY 9 artikla sen soveltamisalaa laajentaen, sisältää arvo-osuusvakuuksia koskevan erityissäännöksen. Arvopapereita selvitysjärjestelmissä koskeviin kysymyksiin sovelletaan selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä annetun lain (*Finalitätsgesetz*) 16 ja 18 §:n erityissäännöksiä. Kyseisellä lailla pannaan täytäntöön selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopapereiden selvitysjärjestelmissä annettu direktiivi 98/26/EY.

3.9 Maksukyvttömyys

Kansainvälistä **maksukyvttömyisoikeutta** säännellään maksukyvttömyyslain (*Insolvenzordnung - IO*) seitsemännessä osassa. Maksukyvttömyyslain 217 §:n mukaan säännöksiä sovelletaan vain silloin, kun asiaa ei ole säännelty toisin kansainvälisessä oikeudessa ja etenkin Euroopan unionin lainsäädännössä, erityisesti maksukyvttömyysmenettelyistä annetussa asetuksessa (EU) N:o 848/2015 (EU:n maksukyvttömyysasetus). Säännökset ovat pääosin EU:n maksukyvttömyysasetuksen vastaavien säännösten mukaisia.

Maksukyvttömyysmenettelyn aloittamisedellytyksiin ja menettelyn vaikutuksiin sovelletaan periaatteessa sen valtion lainsäädäntöä, jossa menettelyyn ryhdytään. Maksukyvttömyyslain 221–235 § sisältävät säännöksiä erityisesti kolmannen osapuolen esineoikeuksista, kuittauksesta, omistuksenpidätyksestä, kiinteää omaisuutta koskevista sopimuksista, säännellyistä markkinoista, työ sopimuksista, maksukyvttömyysmenettelyn vaikutuksesta rekisteröitäviin oikeuksiin, velkojien etua vahingoittaviin tekoihin sovellettavasta laista, kolmannelle osapuolelle annettavasta suojasta, vaikutuksista vireillä oleviin riita-asioihin, omaisuuden sijaintipaikan lain soveltamisesta omistusoikeuden ja muiden oikeuksien toteuttamiseen, velan kuittaus- ja uudistamissopimuksista, takaisinostosopimuksista sekä konkurssimenettelyn alkamisen jälkeen suoritetuista maksuista.

Jos nämä säännökset menevät päällekkäin kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain tai muiden lainvalintasääntöjen kanssa, maksukyvttömyyslain erityissäännökset saavat etusijan.

Päivitetty viimeksi: 03/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.